

ההגות התורה

יו"ל ע"י חברת הוגי תורה - ישבר באהליך דקהל חסידי מנובוקא בעלזא
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • ע"ש ולע"נ הגה"ח רבי ישכר דוב ענגלענדער זצ"ל

גליון תרנ"א פר' פינחס תשפ"ד
מסכת חולין נט. - סא.

עשולחן גבוה

אמרי קודש מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום.

בתרגי' בשבועא אימר ליה מן שמי האנא גזר ליה ית קיימי שלם ואעבדיניה מלאך קיים ויחי לעלם למבשרא גאולתא בסוף יומיא, ואמר כ"ק דודי (מרן מהר"א זי"ע) ז"ל בשם כ"ק זקני (מרן מהר"ד זי"ע) ז"ל להבין אריכות וכפל הלשון ואעבדיניה מלאך קיים, ויחי לעלם וכו', ואמר ע"פ דברי כ"ק אא"ז (מרן מהר"ש זי"ע) ז"ל על מה שאומרים בנוסח וברוכים הם שתרחמני עוד בגלותי לגאלני, ובפשטות הכוונה להיגאל מן הגלות, ומהו עוד בגלותי, ואמר כ"ק אא"ז ז"ל הדנה לעתיד לבוא בוודאי יהיה הכל בתכלית השלימות, אלא שאנו מבקשים שיימשך עלינו גם היום בזמן הגלות מעין מה שיהיה בגאולה העתידה, והוה שתרחמני עוד בגלותי, שיימשך עלינו השפעות עוד בגלות, לגאלני מעין הגאולה העתידה. ועפ"י כ"ק זקני ז"ל הכוונה בתרגי' ואעבדיניה מלאך קיים, היינו מלאך שימשך עלינו בגלות מעין הגאולה העתידה, ויחי לעלם למבשרא גאולתא בסוף יומיא, על הגאולה העתידה שאז יהיה הכל בתכלית השלימות.

ואפשר לומר עוד דראיתי בשם ספר ערוגת הבושם עה"כ בקנאו את קנאתי בתוכם, מהו הכוונה בתוכם, אלא דכאשר איש ישראל מקיים מצוה בפרהסיא, יתכן שיתערב אצלו פניות ונגיעות, שעושה בשביל אחרים, אבל כשעושה ביחודות בפני עצמו אזי יכול בניקל לקיים בשלימות, והוה בקנאו את קנאתי בתוכם, שהתורה משמיענו שאצל פינחס אף שהיה בתוכם בתוך בני ישראל קיים בקנאו את קנאתי שהיה בשלימות ללא שום פניות.

ובזה אפשר לומר ג"כ הכוונה בתרגי', הדנה פינחס זה אליהו, והיה מלאך, ומלאך מה שעושה הוא בשלימות, והוה ואעבדיניה מלאך קיים, שהמטת ההשפעת מעין הגאולה העתידה, שמשך עלינו בעודנו בגלות הוא בשלימות, ממש כמו ויחי לעלם למבשרא גאולתא בסוף יומיא, הגאולה העתידה שבוודאי תהיה בתכלית השלימות. השי"ת יעזור שנוכה שיימשך עלינו מעין הגאולה בשלימות, ונוכה כבר לגאולה העתידה בפועל ממש מתוך נחת וכל טוב.

ס"א ליל שב"ק פר' פינחס שנת תשפ"ג

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום.

ובמדרש א"י בדין הוא שיטול שכרו, ומדקדקים המפרשים דהרי שכר מצוה בהאי

עלמא ליכא, ואמר כ"ק דודי (מרן מהר"א זי"ע) ז"ל בשם זק' הרה"ק מאפטא זי"ע דעל גוף המצוה אכן לא שייך שכר בזה העולם אבל על ההסתעפות מהמצוה יש שכר גם בהאי עלמא, וכאן אצל פינחס היה בקנאו את קנאתי שהוא גוף המצוה, וההסתעפות היה השיב את חמתי ולא כליתי את בני ישראל וע"ז שייך שפיר שכר, ועל כן בדין הוא שיטול שכרו, וכ"ק דודי ז"ל הוסיף הדנה הטעם ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא כי שכר המצוה גדול מאוד עד אין שיעור, ואנו מבקשים ואל תביאנו לידי נסיון, והנה איתא כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, ופינחס שהיה מזכה את הרבים על כן אין חשש שיבא לידי נסיון, שאין חטא בא על ידו, ולכן בדין הוא שיטול שכרו.

ואפ"ל עוד דראיתי בספר רב ייבי מאוסטראה [שהשבו ע"י ח"ד] עה"כ כאן ויאמר ה' אל משה לאמור פינחס בן אלעזר וגו' לכן אמור הנני נותן לו וגו', ומדקדק מהו לכן אמור דבתחילה כבר כתוב לאמור, אלא שיש אנשים שעושים מצוות ודברים גדולים, והשי"ת לא מגלה זאת ולא משבח אותם, כיון שיכולים לבוא לידי התנשאות, ומדת הגאווה הוא הגרוע מכל, ואם כן צריך להבין מה שכאן אצל פינחס משבחת אותו התורה הק' בקנאו את קנאתי בתוכם, הרי יוכל לבוא לידי התנשאות, אלא שהשי"ת מותרץ זאת, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, היינו שיהיה ניצל מיצר הרע, ומביא דברי הרב אלשיך שפינחס נעשה אז כאדם הראשון לפני החטא ונתבטל היצר הרע ממנו, וממילא אין שום חשש שיבא לידי התנשאות.

ועד"ז אפ"ל הכוונה כאן בדין הוא שיטול שכרו, והטעם מה ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא הוא מחשש שיבוא לידי נסיון, וכמו שאמר כ"ק דודי ז"ל, אבל אצל פינחס שהשי"ת מעיד עליו שבתל ממנו יצר הרע שנתן לו את בריתו שלום, עד שאפשר לפרסם ולשבחו על מה שעשה ולא יבוא לידי התנשאות, ממילא מהאי טעמא שייך ג"כ שיקבל שכר המצוה בזה העולם.

והנה שומעים כסדר שאנשים עושים דברים גדולים, השי"ת יעזור שיוכלו לישמר ממה שצריך ולזכות לעשות בשלימות מתוך נחת וכל טוב.

ס"ג שב"ק פ' פינחס שנת תשפ"ג

לכן אמר הנני נותן לו את בריתי שלום.

ובתרגום יונתן יש כאן אריכות, בשבועא אימר ליה מן שמי האנא גזר ליה ית קיימי שלם ואעבדיניה מלאך קיים ויחי לעלם למבשרא גאולתא בסוף יומיא. ודקדק כ"ק דודי (מרן מהר"א זי"ע) ז"ל בשם כ"ק זקני (מרן מהר"ד זי"ע)

ז"ל על כפילות הלשון ואעבדיניה מלאך קיים ויחי לעלמא וכו', ואמר הכוונה בזה עפ"י דברי כ"ק אא"ז (מרן מהר"ש זי"ע) ז"ל על מה שאנו אומרים שתרחמני עוד בגלותי לגאלני, שהכוונה שגם עתה בהיותנו בגלות יהיה נמשך לנו ישועות ונסים מעין ומכח מה שיהיה בעת הגאולה העתידה, והוה עוד בגלותי, שיומשך עלינו חסדים ורחמים בעודנו בגלות, לגאלני, מכח ומעין הגאולה העתידה. ובזה פ"י כ"ק זקני ז"ל ואעבדיניה מלאך קיים היינו בעת הגלות שיהיה מוכן להמשיך חסדים ורחמים לבני גם בגלות, ואח"כ ויחי לעלמא למבשרא גאולתא בסוף יומיא, היינו כשנוכה להגאולה שלימה.

וי"ל בעוד אופן בהקדם מה דאי' מהרבי רבי אלימלך זי"ע בשה"ק נועם אלימלך עה"כ פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ופי' רש"י לפי שהיו השבטים מבזים אותו הראיתן בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לע"ז והרג נשיא שבט מירשאל, לפיכך בא הכתוב וייחסו אחר אהרן. ודקדק הרבי ר"א זי"ע מה בא רש"י לומר כאן, הלא הם ידעו ג"כ שהוא נכדו של אהרן ועכ"ז ביזוהו, וא"כ מה מועיל שהכתוב ייחסו אחר אהרן, ופי' הענין שאכן בוודאי ידעו גם הם שהוא נכד של אהרן הכהן, אלא שתמחו שהם לא נתנו דעתם לגדול הענין שעשה פינחס להרוג את זמרי, לכך היה בעיניהם לחידוש גדול מאין לו לפינחס שהוא בן פוטי לעשות דבר גדול כזה שלא עלה על לבם כלל, ולזה בא הכתוב וייחסו אחר אהרן, לומר דכיון שהוא נכד של אהרן הכהן עמדה לו זכות אהרן בזה.

והנה א"י בשה"ק מאור עינים (בפר' ויצא) דתמיד כאשר איש ישראל מבשר טוב לזולתו, מתלבש בו ניצוץ של אליהו הנביא שהוא איש פקיד על כל בשורות טובות, וא"י שם עוד דכאשר ידע זאת האדם שבשעת מעשה יש לו ניצוץ של אליהו יוכל להתעלות בקדושה זו ולעבוד את ה' בבחי' אליהו, הן המבשר והן מי ששומע הבשורה מתלבש בו ניצוץ של אליהו.

המשך בעמוד ו'

ש"ע הרב או"ח סימן קנט	מסכת חולין עמוד ליום	סדר הלימוד לשבוע הבעל"ט
סעיף	דף	יום
יט	סא:	א
כ	סב.	ב
כא	סב:	ג
כב	סג.	ד
כג	סג:	ה
חזרה	חזרה	ע"ש / ושב"ק

עשולחן גבוה

דיבורים קדושים מרבוה"ק מבעלזא זי"ע

ב"ק מרן מהרי"ד ז"ל

צורר את המדינים והכיתם אותם כי צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם (כה, יז-יח). ופירש"י, צורר לשון הוה, עליכם לאייב אותם. שמעתי ממרן אדמו"ר זי"ע, לכאורה יש לדקדק הלא רק פעם אחת באותו זמן היה המצוה הזאת, ומה שייך בזה לשון הוה. עוד יש לדקדק, כי צוררים הם לכם ג"כ כתוב לשון הוה, והרי כבר נעשה מה שנעשה, וכמו שאמר אח"כ בנכליהם אשר נכלו לכם.

ואמר בזה בהקדם דברי אביו ז"ל, מצאנו (להלן לא, ו) לאחר מלחמת מדין הביאו קרבן ה' תכשיטי נשים, וכתב רש"י ז"ל לכפר על הרהור הלב של בנות מדין. והוא פלא, צדיקים כאלו אשר לא נפקד מהם איש יהיה להם הרהור ח"ו ופברט בשעת מלחמה, והרי אמרו חז"ל (יומא כ"ט ע"א) הרהורי עבירה קשים מעבירה. וא"כ איך יתכן לצדיקים גמורים שיהיה להם ח"ו כזה.. אבל הענין, כי הרשעים ברשעתם גורמים לפעמים מחשבת רשע בעולם, והמה שטים ופורחים באויר ולפעמים אפילו לאחר זמן יפגעו ח"ו באיזה צדיק וירעו לו. ודבר זה היה בבנות מדין, שהניחו מחשבת רשע בעולם, וכדי לדחות אותם המחשבות ולטהר האויר מהם ולכפר עליהם, הביאו התכשיטין לקרבן. ח"ש רש"י לכפר על הרהור הלב של בנות מדין, ולא נאמר הרהור הלב של בני ישראל, (ות"ד מהרי"ד ז"ל).

ועל דרך זה שמעתי אח"כ משם מרן (מהרי"ד ז"ל, על מש"כ בפרשת עקב (דברים ז, ט) וגם את הצרעה ישלח ה' אלוקיך במ עד אבוד הנשארים והנסתרים מפניך, כתב רש"י מין שרץ העוף שהיה מטרסן ומסמא עיניהם בכל מקום, שלא יזיקו לישראל בגוף, כי הלא המה היו נסתרים. והענין, כי ע"י הסתרתם, אם אמנם שהיו נסתרים שם מ"מ מחשבותם המתועבות אפשר שזיקו להם ח"ו, לזה באה הצרעה לטרסן ולסמא עיניהם לבטל מהם התאוה, ולא יוכלו מעתה להרע כלל. ואמר בזה מרן ז"ל, שפנחס כבר עבד בזה העבודה, כמו שכתוב (תהלים קו, ל) ויעמוד פנחס ויפלל, ונתחבטו המפרשים על פירושו. אבל מצאנו ש'פליה' הוא לשון מחשבה, כמו (בראשית מח, יא) ראות פניך לא פללת. ועד"ז אפשר לומר ויפלל שעקר המחשבה מהם. ופירושו שהוא לשון תפלה, ותרוייהו איתנייהו, שבתפילתו העביר מחשבתם הרעה.

והנה עצה גדולה להנצל ממחשבות כאלו, על פי מש"כ בכתיבי הה"ק ר' פנחס מקאריץ (אמרי פנחס השלם, שער טהרת המידות, אות ל"ג) שעל ידי אהבה יכול להמשיך על עצמו מחשבת חבירו, והעצה שלא תזיק לו הרהורי הרשע שיהיה שונאו בתכלית השנאה. מעתה דברה התורה כאן לעתיד, לינצל ממחשבת רשע שהניחו אחריהם המדינים, לזה צורר את המדינים, פירש"י עליכם לאייב אותם תמיד, אף לאחר שתכו אותם, כי עדיין צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם מכבר, שהניחום אחריהם, ועל ידי השנאה להם תדחו אותם המחשבות.

עשולחן עלנים

פנינים יקרים על פרשת השבוע

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, במדרש בדין הוא שיטול שכרו, י"ל כך דאנחנו תירצנו תי' אחר על הקושיא הידועה על מה דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, דהרי יש מצוה דבל תלין, אלא דבאמת אין אדם גומר שום מצוה בהאי עלמא, שא"א לו לאדם לומר שכבר גמר מצות הנחת תפילין אחר שחולצם בלילה, כי גם כל הלילה יהי שומר ומצפה עד עלות השחר להניחם, וחייב אדם להתאוות לקיום כל המצות תמיד, וכיון שנאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה [קידושי מ' ע"א], ופועל שלא גמר מלאכתו אין הבעל הבית עובר עדיין בבל תלין, וא"ש, אך מצוה זו שעשה פנחס לקנאות ברשעים, לזה א"א להתאוות על"י שתבוא לידו ח"ו, אדרבא יתפלל שלא יארע עוד כזאת בישראל, וא"כ בדין הוא שיטול שכרו בעוה"ז שכבר גמר מצותו הלו.

חתם סופר

פנחס בן אלעזר כו'. במד"ר בדין הוא שיטול שכרו כי הקשו כל המפרשים מדוע קיבל פנחס שכר בזה העולם הלא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. ונראה לפי מה שהקשו הפוסקים הלא הקב"ה כביכול צריך לקיים לא תלין פעולת שכיר, ומדוע לא ישלם שכר המצוה בזה העולם, ותרצו דזה דוקא כשבעה"ב בעצמו מצוה את השכיר על מלאכתו, אבל אם שכרו למלאכתו ע"י שליח אינו חייב על בל תלין, והתורה ניתנה ע"י משה רבינו ולא שמעו מפי הקב"ה בלבד רק אנכי ולא יהי' ע"כ אינו מחויב לתשלום שכר בזה העולם. והנה כל השתלשלות התורה בא מכח משה רבינו כמ"ש משה קיבל תורה ומסרה כו'. אמנם בכאן שנתעלמה הלכה ממש ופנחס בעצמו נזכר הלכה ע"י שהי' לו סיוע מאת הקב"ה בעצמו, וגם זו הלכה גופא של הבעל ארמית קנאין פוגעין בו הדין הוא שאם בא לשאול אל רבי שוב אין מורין לו, א"כ בכאן ההלכה גופא וגם מה שנתעלמה ממש גרמו לזה אשר התעוררות פנחס היתה מצד הקב"ה בלבד, ע"כ הדין נותן לתשלום שכר בזה העולם, לזה מפרש המד"ר בדין הוא שיטול שכרו אשר בכאן הדין נותן לקבל שכר בעוה"ז.

אמרי נועם

ישיבת לומדי תורה

דחסידי מכנובוקא בעלזא
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ילכו מחיל אל הי"ל יראה אלהים בציון

נשורר שירה לכבוד התורה לפני מעלת האי גברא רבא ויקירא, הנודע בקרב עם סגולה לשם ולתפארה, תורת חסד על לשונו כל ימיו בהדרה, בהרכצת התורה להגדיל ולהאדירה, בדרך הצרופה והסלולה בקלה וחמורה, רב פעלים להעמיד תלמידים בקרן אורה, כמיטב הגיון בדעת ובתבונה זכה וברה, כל מעייניו נתונים את דרכם להאירה, בעצה ובמעש בלי מדה ומשורה, מעלות השחר עד סוף האשמורה מראשי המתעסקים להרבות גבולי הטהרה, נתיבות דרכי החסידות לכאר בעוז וביקרה, מוכתר בכל מדה טובה להתאזרה, בנועם מדותיו כצאת השמש בגבורה

ה"ה מעכש"ת המפוא' מורנו הרב הגאון

רבי יחיאל חיים
ליברמאן שליט"א
ר"מ ומנהל רוחני דישיבתנו הק'

לרגל עלותו לכהן פאר
בעטרת תפארת

רב דבית המדרש
היכל התורה - אור חיים

וענתה לפני השירה הזאת

למען יזכה להרבות ולהגדיל תורה ולהאדירה בממלכה, ולהפיץ מעיינותיו חוצה בתוככי עם סגולה ערוכה, לאורך ימים ושנים טובות ונס יגון ואנחה, מתוך בריות גופא ונהורא סיעתא דשמיא והצלחה, שלא יצא מכשול תחת ידו אשרי שלו ככה, וישא חן וחסד בעיני כל רואי ברכה, אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד כהלכה, ואומר הון ועושר בביתו צדקתו עומדת לעד ההמשכה, שיוזכה להעמיד תלמידים הרבה ולהעלותם במסילה העולה במערכה, לרב נחת ותענוג דקדושה מכניו ותלמידים הקרויים בנים לנפשיה זכי, מתוך ישוב הדעת ומנוחת הנפש והרווחה, עדי נזכה לראות בכנין בית מקדשנו ומלכנו בראשנו כמהרה בימנו.

רבנן ותלמידהון

לאסוקי שנעתתא

פניני הלכה ועיון על העמודים הנלמדים

הרב אשר ליברמאן שליט"א • ירושלים

סימני טהרה בבהמה וחיה 'סיבה או סימן'

נט. / סימני בהמה וחיה נאמרו מן התורה.

יסוד המהרי"ט דסימני טהרה בבהמה וחיה הוי סימן ולא סיבה

יסוד גדול כתב מהרי"ט בתשובה (סי' נא) בגדר סימני גדלות בגוף האדם שעל ידם נעשה גדול, שאין שני השערות 'סיבה' לגדלות אלא 'סימן' גרידא, ולמד זאת מסימני טהרה של בהמה וחיה שנאמרו בתורה, וזה לשונו:

"שנים וסימנין אינם עיקר הגדלות שהם גורמין הדין, דשנים וסימנין לא כתיבי בקרא, אלא גדולה וקטנה כתיבא, ומסרו לנו סימנין להבחין בין גדולה לקטנה, והם שערות דלאחר זמן, ולהכי קרי להו 'סימנין', שאינם אלא 'סימן', שעל ידם ניכרת הגדלות, אבל אינה נעשית היא עצמה גדולה על ידם, תדע דאיפשר שתאה גדולה אע"פ שלא הביאה סימנין, כגון שהיא איילונית, ואם הכיר בה וקדשה תפסו בה קידושיה, אע"פ שאין לה שתי שערות, וכן סריס אדם משהוא בן י"ג שנים ויום אחד הרי הוא גדול לכל דבריו ותופסים קידושיה אע"פ שאין בו שערות, וסריס שהוא בן עשרים ונולד בו סימני סריס ולא חולץ ולא מיבם, כדאייתא בס"פ האשה רבה.

נמצא, דשערות סימנא בעלמא, כמו שמסר סימן בבהמה טהורה, ואמר, "מעלת גרה בבהמה אותה תאכלו", וכן מפרסת פרסה, ואינם אלא סימן להבחין בין הבהמה הטהורה לטמאה, לא שהקליטה גורמת טומאה, תדע, שהרי אנו מתירין קלוט במעי פרה, כדתנן בפ"ב דבכורות "בהמה טמאה שילדה כמין בהמה טהורה אסור, טהורה שילדה כמין בהמה טמאה מותר באכילה, שהיוצא מן הטמא טמא, והיוצא מן הטהור טהור", אלמא לאו בסימנים תליא טומאה וטהרה, והכי נמי גדלות לא תליא בשנים, ולא בסימנים" עכ"ל מהרי"ט.

הרי זה ביה וחייה אינם הסיבה לטהרתם אלא סימן גרידא, ולכן אם נולדה מן הבהמה הטהורה ולד שאין לו סימני טהרה ג"כ מותר באכילה, כיון שידענו בבירור שהוא טהור מחמת שנולד מן הטהור, ואילו היו הסימנים הסיבה לטהרה לא היינו יכולים להתירו כיון שאין לולד סימני טהרה.

מדברי הריטב"א נראה דסימני טהרה הוי סיבה

והנה רבות יש לדון בחידושו של המהרי"ט ולצדד בראיות לכאן ולכאן, ונביא מקצת מן הראיות שעלה בידינו בענין זה.

א: שנינו במשנה במס' נדה נא, "כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת", ושאלו בגמ', אם כן למה כתבה תורה כלל סנפיר בכלל סימני דג טהור, והלא די לנו בסימן קשקשת, כיון שעל ידו נדע בבירור שהוא טהור, ומתוך הגמ' שם "יגדיל תורה ויאדיר".

וכתב שם הריטב"א דיתכן שמה שכתבה תורה סנפיר הוא משום שגם הוא גורם הטהרה של הדג כמו הקשקשת, והיינו דסימני טהרה של דג הם

מגוף האם, דהרי כיון דהביצה הטילה האם ודאי שהולד הוא מאותו המין, ויצירת הביצה מן הטהור הוא הסימן לטהרת האפרוח אע"פ שלהאפרוח עצמו אין סימני טהרה.

והתוס' בנדה סוברים דמה שמטהרים ולד שאין לו סימני טהרה כשנוצר מן הטהור, הוא משום שעצם יצירתו מן הטהור גורם לו טהרה, והיינו משום שהסימני טהרה אינם סימן גרידא אלא הם המה הגורמים את הטהרה, ומן הדין היה לנו לאסור ולד שאין לו סימני טהרה כשנולד מן הטהור, כיון שאין לו הסימנים הגורמים את הטהרה, אלא דיצירתו מן הטהור היא סיבה חדשה לתת לו דין טהרה.

ולכן, סוברים התוס' בנדה דבעוף שאינו נוצר מגוף הטהור אלא מן הביצה שהטילה הטהורה, אין לו ההכשר מצד היוצא מן הטהור, דלזה בעינן שיצא ממש מגוף הטהור.

סיכום הנ"ל

עלה בידינו שנידון זה שהעלה המהרי"ט האם סימני טהרה של בהמה וחיה הינם 'סימן' או 'סיבה' שנוי בפלוגתא בעלי התוס'.

התוס' בחולין שהכשירו עוף שאין לו סימני טהרה מצד היוצא מן הטהור אע"פ שאינו נוצר מגופו היינו משום שסוברים דסימני טהרה אינם אלא סימן בעלמא, ומה שהכשירו יוצא מן הטהור אע"פ שאין לו סימני טהרה, היינו משום שהיצירה מן הטהור גם הוא סימן טהרה, שהרי מין הולד כמין האם, וזה יתכן גם בעוף שאע"פ שאינו נוצר מגוף האם מ"מ מין הביצה שמטלת האם הוא ודאי כמוה.

והתוס' בנדה סוברים דהסימנים המה סיבה לטהרה, ומה שאמרו שיוצא מן הטהור טהור אע"פ שאין לו סימני טהרה, היינו משום דיצירה מן הטהור גם הוא סיבה לטהרה כמו סימנים, ולכן סוברים תוס' דבעינן לזה יצירה גמורה, שיווצר הולד מגוף האם, אבל אם נוצר מעצמו ע"י ביצה שהטילה אין כאן יצירה מגוף טהור שתגרום טהרה כמו סימנים, והוא סימן גרידא שהוא מאותו המין של האם המטלת, אמנם אין די בכך שהוא מאותו המין דהרי סימני טהרה המה גורמים את ההיתר, ובלא זה אסור באכילה אפילו אם הוא מין טהור.

ראיה מדברי הרמב"ם דהסימנים גורמים טהרה

בספר שחיטת חולין בסוגייתנו כתבו להוכיח מדברי הרמב"ם שסימני טהרה המה גורמים את ההיתר ואינם משמשים כסימן גרידא,

שכתב הרמב"ם (פ"ב ממאכ"א ה"א) "ובגמל ובחזיר ובארנבת ובשפן נאמר אך את זה לא תאכלו וכו' הא למדת שהן בלא תעשה, ואע"פ שיש בהן סימן אחד, וכ"ש שאר בהמה טמאה וחיה טמאה שאין בה סימן כלל שאיסור אכילתה בלא תעשה", ובמגיד משנה הקשה, דהלא אין מזהירין מן הדין, והאיך למד הרמב"ם אזהרה לבהמה וחיה שאין להם סימן כלל בק"ו, ותירץ דכיון דאיכא לאו הבא מכלל עשה לאותם שאין להם כלל סימן טהרה שפיר ילפי' לא תעשה מן הדין.

ולכאורה צ"ע דאם נאמר שהסימנים הוי רק סימן דהוא מין טמא א"כ מה צריך כלל ק"ו דאם סימן א' הוי סימן שהוא מין טמא מה גרע כשיש ב' סימנים ועוד דעל סימנים ל"ש כלל ק"ו, אלא משמע דהסימנים גורמים טומאה וע"ז אמרינן דאם כשיש סימן אחד גורם טומאה כ"ש כשיש שני סימני טומאה.

וע"ע בשו"ת דובב מישרים ח"א סי' פט מ"ש בדברי המהרי"ט.

פאזערות רבותנו

מרבזה"ק מבעלזא על הדף

שעיר זה יהא עלי כפרה (ס' ע"א) לא לקטרג על בני ישראל

בסוגיין למדנו ענין הבאת שעירי עזים בראש חודש לכפרה, שאמר הקב"ה שעיר זה יהא עלי כפרה על שמיעטתי את הירח, וידוע מה שאמר בזה כ"ק מרן מהר"ש זי"ע, לבאר נוסח תפילת מוסף של ראש חודש 'מזבח חודש בציון תכין ועולת ראש חודש נעלה עליו ושעירי עזים נעשה ברצון', ובשלמא בזמן הזה השעירים הם לכפרה על מיעוט הלבנה, אבל לעתיד לבא כבר לא יהיו צריכים לכפרה, כי אז יהיה אור הלבנה כאור החמה כמו שהיתה בששת ימי בראשית, ולכן אז יהיו גם השעירים ברצון ובנדבה.

על פי זה פירש כ"ק מרן מהר"א זי"ע דברי הכתוב (שעיה טו, כג) והיה מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחוות לפני וגו', שלעתיד לבוא תהיה קדושת שבת וקדושת ראש חודש שוים בדרגתם, כי שניהם יהיו לרצון ולא לכפרה, וממילא יבוא כל בשר להשתחוות לפני, כי הכל יהיה לרצון.

הגה"צ רבי שמואל הערנפעלד זצ"ל גאב"ד מאטערסדארף, שהיה פעם בבעלזא על חג השבועות, בצל קדושת של כ"ק מרן מהר"ד זי"ע, בהיותו שם למד את הגמרא בסוגיין שהקב"ה אמר הביאו עלי כפרה שמיעטתי את הירח, כאשר נכנס לאחור יו"ט אל כ"ק מרן מהר"א זי"ע, אמר לכ"ק מרן זי"ע דאיתא בגמרא שאמר הקב"ה שעיר זה יהא עלי כפרה על שמיעטתי את הירח, הותוס' פירשו בשם הערוך, שעיר זה כפרה לישראל. והקשה החת"ס מדוע צריכים ישראל להביא כפרה, אלא לפי שעתידיה הלבנה להתחדש בגאולה העתידה, ומי מעכב לגאולה שתבוא, הלא הם בני ישראל צריכים לתקן מעשיהם, לכך צריכים הם להביא כפרה על מיעוט הלבנה, שעדיין לא זוכה להתחדש. כיון ששמע כ"ק מרן זי"ע דיבורים אלו נעמד על רגליו ואמר בהתרגשותו: "חלילה חס! די אידן זענען נישט שולדיג - - - אידן זענען הייליג - - -" (אדמו"ר בבעלזא, חלק ה' עמוד קלח).

בדבריו ביקש כ"ק מרן מהר"א זי"ע שלא לעורר קטרוג על בני ישראל, להפך בזכותו ולדבר בשבחן של ישראל, כדרכו בקודש שלא היה יכול לשמוע שום דבר רע על בני ישראל, לפנינו שלוש עובדות מהם אנו למדים, איך שכ"ק מרן זי"ע עשה כל מיני פעולות שלא לעורר קטרוג על כללות בני ישראל.

- א -

סיפר הגה"צ ר' יהודה זאב ליבוביץ זצ"ל בספרו 'זל מים מדליו': אני הייתי רגיל להתפלל בליל שבת קודש בבית מדרשו של כ"ק אדמו"ר ר' אהרן רוקח מבעלזא זצלה"ה, ואיש אחד היה משגיח מטעם הרבנות אם נסגרו החנויות בערב שבת, וזה האיש היה רגיל לבוא להתפלל ג"כ שם, היות שזה לקח זמן, ואמרו לו כי אצל הרבי מבעלזא מתפללים קצת יותר מאוחר, ואדמו"ר מבעלזא זצ"ל היה כמעט כל פעם אחרי התפילה כשהעולם עוברים על פני קדשו לומר גיט שבת, וגם זה האיש עבר ואמר גיט שבת, והרבי

נסע פעם אל כ"ק מרן מהר"א זי"ע, כאשר נכנס אל מרן, שאל אותו על מעשהו שמה, ואמר לו שהוא השוחט בעיר מינכן, מרן שאל אותו אם יש עוד שוחטים שמה, השוחט ענה שלא, כי אין שם עוד שוחט רק הוא בלבדו, חשש מרן שלא לעורר קטרוג על בני ישראל שאין להם שוחטים כדי צרכם, מיד פתח פיו ואמר להאנשים שהיו שמה: "הלא תראו כמה חשובים בני ישראל הגרים בעיר מינכן, יש שמה חמשים אלפים בני ישראל, וכולם מקפידים שלא לאכול משאר שוחטים, רק משוחט אחד שהוא חסיד בעלזא".

...

אולם בענין מה שהתחלנו שאמר מרן מהר"א זי"ע: "אידן זענען נישט שולדיג", שאין הגאולה מתעכבת בגללם, שורת הדין נותנת לציין לזה מה שדיבר בקדשו כ"ק מרן מהר"ד זי"ע, כי אם אמנם באמת אין הדבר תלוי בתשובתן של בני ישראל, עם כל זה הדבר תלוי באהבת רעים ואהבת ישראל, אשר זה יקרב את הגאולה. כמובא באוצר גנוזי כת"י של הגה"צ רבי ישכר שלמה טייכטאהל זצ"ל הי"ד, אשר היה בעצמו עד לו, כאשר כ"ק מרן מהר"ד זי"ע התבטא אודות אהבת ישראל שהוא מחובת השעה, ובוזה תלוי ישועת ישראל, וזה לשון הגהצ הנ"ל:

כדברים האלה יצאו מפי רבינו איש אלקים קדוש, מרנא רבי ישכר דוב מבעלזא זצוק"ל זי"ע בשנת תרע"ד כשפרצה המלחמה שנקראת מלחמת העולם הראשון. והוא ברח ממשכן כבודו ונמלט לעיר ראצפערט אשר בארץ הגר, ובעת הזאת היתה עוד שבת אש"ר ב"ק בוסטערמין אשר היא עיר קרובה לראצפערט, וכמעט כל משך התגוררותו של רבינו ז"ל שם הייתי סוכך באברתו והייתי מקורב אצלו ואצל בני ביתו, והייתי נכנס ויוצא בביתו, ומכל המדינה נהרו לקבל פני קדשו, ופעם אחת היה אצלו קיבוץ גדול מחכמי המדינה, שהייתה עוד אז מדינה גדולה עם גדולי תורה גאוני דור, וחקני הדור גדולי המדינה קדושי עליונים היו יושבים לפניו, ובראשם היה האי סבא קדישא שלשלת היוחסין מו"ה משה דוד טייטלבוים אבדק"ק מאדיר-לאפוש ביזעבענברגען, נכד ותלמיד מובהק למרן בעל ייטב לב ז"ל, והיה דברן ודרשן נפלא, וערך וטען לפני רבינו מבעלזא, היות שעם בני ישראל בצער מדינתם בכל העולם והצרות תקופות ותכופות הרבה מאד, ואין תרופה למכות ישראל זולת אם יתעוררו כולם יחד כל הכלל ישראל לתשובה, והיה מן הראוי שתנועה זו על התעוררות התשובה יצא מיד צדיק הדור כמותו שהכתירו אותו בדור הזה לצדיק הדור, ואם ההתעוררות לזה יצא ממנו, בוודאי יפעל על הדור להשיב את לבם לאבינו שבשמים, ובוזה ישיגו את הישועה הממתנינים עליה כל כך קשה כל כלל ישראל. כה טען לפניו כמעט שעה שלימה, והטעים את דבריו בטעמים מתוקים ונפלאים שרק עליו מוטל חוב זה. וכאשר השלים את דבריו, פתח רבינו פיו קדשו וענה לו רק תשובה קצרה וחדה בזה הלשון: "לאפושער רב, זענט איהר שוין פארטיג מיט אייערע טענות, אז משיח וועט קומען וועלדין יודען תשובה טוהן, דער עיקר איז דאס יודען זאלין זיך ליב האבען איינער דעם אנדערן, [הרב מלאפוש, גמרתם את הטענות שלכם, כשמישיח יבוא אז יעשו בני ישראל תשובה, כעת העיקר שיהודים יאהבו אחד את השני] וצריך לאהוב אפילו לאיש

היותר גרוע שבישראל כנפשו ולאחד הלבבות ולרחק כל דבר הגורם פירוד הלבבות, ובוזה תלוי ישועתן של ישראל בעת צרה". עכ"ד הקדושים אשר יצאו בהדרת קודש מעמקי לבבו.

- ב -

סיפר הרה"צ רבי פייבל ז"ק זצ"ל - מחותנו של כ"ק מרן זי"ע: בימי מגורי במושב שדה יעקב, שהיה מושב דתי ותושביו התנהגו בדרכי התורה, נסעתי פעם לקראת ראש השנה להסתופף בצל קדשו של כ"ק מרן זי"ע, בעת שלקחתי ברכת שלום, שאלני מרן זי"ע: מה נשמע בעירכם? וענית: "הלואי גאנץ ארץ ישראל אוזי".

כאשר שמע מרן זי"ע את תשובתי, לא המשיך לדבר אלי יותר, הרגשתי מיד שלא דיברתי כהוגן, כי בכך הוצאתי לעז על היהודים שבשאר המקומות בארץ ישראל שאינם מתנהגים כראוי, במשך כל ראש השנה היה רחוי שבור בקרבי על כך, ולא ידעתי מה לעשות, החסידים הציגו לי שבהזדמנות הקרובה אתקן זאת על ידי דיבורים טובים. במוצאי ראש השנה נסעתי הביתה מבלי לקחת ברכת פרידה מחמת הבושה, ולקראת יום הקדוש באתי שוב להסתופף בצל הקודש, כדרכי נסעתי בערב יום הכיפורים משדה יעקב לתל אביב, משם המשכתי לירושלים, השעה התאחרה וכבר לא היו אוטובוסים שנסעו לירושלים, התחלתי לחפש נהג מונית שיקח אותי לירושלים, אולם נהג המונית הראשון שפגשתי סירב לקחת אותי באומרו הלא ערב יום הקדוש היום, ואין לי זמן לנסוע, דבר זה חזר על עצמו כמה פעמים, ולא מצאתי מי שיסכים לקחת אותי כי ערב יום הכיפורים היום, ואין להם זמן.

בסופו של דבר מצאתי מונית ועליתי לירושלים, עתה הרהרתי כבר בלבי שיש לו מה לומר למרן זי"ע, ואכן בהליכתי לקבל ברכת שלום, הקדים מרן ושאל אותי מאליו: "נו, ר' פייבל, וואס זאגט איהר? מיד אמרתי שהיה לי סיעתא דשמיא מיוחדת להגיע לכאן, כי בקושי רב הצלחתי להשיג מונית שיוביל אותו ירושלימה, כי כולם בפה אחד ענו ואמרו שגם אצלם יום הקדוש, ואין יכולים לנסוע, שמע מרן זי"ע דיבורים אלו, פניו אורו והפטיר בשמחה: "אוינע דיבורים זאלט איהר צו מיר אריינברענגען".

- ג -

עוד זאת יסופר, כי איש אחד חסיד בעלזא התגורר בארץ אשכנז בעיר מינכן, בעיר זה גרו לערך חמשים אלף נפשות מישראל, אך לא רבים היו שומרי תורה ומצות רחמנא ליצלן, האיש ההוא

ואמר עוד לית דיבא בר שתא, כי הדיבא שהוא השטן שדובב בכל יום קטרוגים, לא ימצא בן שנה שלימה, כי יש יום אחד בשנה שהוא יום הכפורים שנהפך לסניגור ואינו דובב קטרוג, ואחר יום כפור פנים חדשות בא, ואם כן אין לך שטן שהוא בן שנה שלימה, אלא תמיד הוא חסר יום אחד בשנה שהוא יום הכפורים, ואחר כך הוא חדש בחינה בפני עצמה.

בן יהודה

נח: אמר ליה רב פפא לאביי, והא אמרי אינשי, שב שני אימרא [-נתנברה ומרדה] בקתא מבקא [מין זבוב], דאמרה ליה, חזיתיה לבר מחוזא דסחא במיא [על שם שהיו בני מחוזא מעונגים ושמינים נאמר משל זה עליהם], וסליק ואיכרך בסדיניו, ואותיבת עליה ומצת מיניה [-מצצת דמון], ולא הודעת לי.

המשל הזה נאמר על בני אדם העמלים כל ימיהם לצבור הון רב בסף וזהב

חזיתיה לבר מחוזא וכו'. מפירוש רש"י נראה, דמשל זה נאמר דרך בזיון לבני מחוזא שהיו מפנקין עצמן באכילה ושתיה מאד עד שנעשו שמינים ובעלי בשר, לכך נאמר משל זה עליהם לבזותם.

ולדעתי נראה, שהמשל הזה נאמר על בני אדם העמלים כל ימיהם לצבור הון רב כסף וזהב, ועינו רמה ליתן משלו לאחרים, שהוא ירא לעולם שיחסר לו, אף שכבר קיבץ הון רב, שיש לו די לאלף שנים והוא כל ימיו לא יהיו עשירים. ולכך נאמר זה המשל, דבקא זו אינה חיה רק יום אחד, והשיגה האיש הזה בעל בשר שמן, ואף על פי כך, היתה עינה רעה לגלות לבקתא, מיראתה שלא יהא לה די.

ומה שאמר שהיה מכסה בסדינים, הוא לפי שאי היה ערום, מרגיש תיכף בעמידת הזבוב על בשרו טרם שינשכנו, והוא מגרשו תיכף בעמידתו, אבל לפי שהיה מכוסה בסדינים לא היה מרגיש בעמידתו עליו, והיה נושכו בכל פעם שעמד עליו.

תפארת יעקב

אמר ליה, וליתעמיך הא דאמרי אינשי, שיתין מני פרזלא תלו ליה לבקא בקורנסיה מי איכא, איהו גופיה כמה הוי, אלא במני דידהו, הכא נמי בשני דידהו.

אלו הששים מגינים של האדם השוכב במטתו

נראה לומר בסייעתא דשמיא, בסוד 'הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל', וכן יש ששים אותיות בברכת כהנים, וששים תיבות במזמור 'יושב בסתר עליון' עד 'כי אתה ה' מחסי', וכנזכר בשער הכוונות בקריאת שמע שעל המטה שאומרים זה להבריח החיצונים. ואלו הששים מגינים של האדם השוכב במטתו, ומונעים את הסטרא אחרא שנקראת 'בקא' כמו שכתבנו לעיל, שלא תשוך בקרנסה את האדם להחטיאו במשכבו.

מלכות, והמלך בעניני הכהונה, והנביא בעניני השרים, אז לא יוכל להיות כהוגן סידור ישוב המדינה והדת על תלה, רק כל אחד על מקומו יהיה ויחזיק במעוזה, אז יעשה שלום לי שלום יעשה לי, הן בעניני הקמת הדת על תלה ועניני ישוב המדינה.

תורת משה לחת"ס (פר' האזינו)

לכאורה רואים אנו שיש רופאים אשר לא נמצא בן באומותינו

יש לדקדק גמר אומרנו 'והסירותי מחלה מקרבך', בוודאי כי יהיב רחמנא שובעא לחיי יהיב (תענית ח) וכיון שכתיב 'וברך את לחמך' וגו' בוודאי לחיי יהיב, ומה פרט עוד 'והסירותי מחלה מקרבך'.

ויובן על פי דבריהם ז"ל בפסוק (זכריה י ד) 'ממנו פנה ממנו יתד', לא כאומות העולם שממנים להם מלך מאומה אחרת, אבל אתה ממנו מלכים ממנו נביאים, ממנו כהנים, לא יחסר כל בה.

ולכאורה רואים אנו שיש רופאים אשר לא נמצא בן באומותינו, ואיה איפוא 'ממנו יתד' וגו'. אמנם באמת כי לא רופא ביעקב, ואינם צריכים לרופא כלל, רק כשיש חס ושלוה חולי אצל אחד, הולך לגדול הדור ומתפלל עליו, כאמרם ז"ל (ב"ב טז) מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם וכו', והצדיק יפעול בתפלתו מה שאין כח להרופאים.

זה אומרנו 'והסירותי מחלה', על ידי מי, גמר אומרנו 'מקרבך', היינו על ידי 'מקרבך' דייקא, 'ממנו יתד ממנו פינה', ובקרבך יהיה נמצא מי שירפאוך היינו צדיקי הדור.

אוהב ישראל (ליקוטים חדשים פר' משפטים)

נח: אמר רב, לית בקא בר יומא, ולית דיבא בת שתא.

האם היצר הרע של אתמוול הוא אותו יצה"ר של היום?

נראה לומר בסייעתא דשמיא, 'בקא' רמז ליצר הרע הנושך את האדם בחולקות פיו, שמסית ומפתה אותו להחטיאו, ונקרא 'בקא' אותיות אבק, כי כל דבריו הם כמו אבק שאין בו ממש ואין לו קיום. ו'דיבא' רמז לשטן המקטרג, ונקרא 'דיבא' שדובב קטגורים תמיד. וידוע דאפליגו אמוראי בתלמודא, חד אמר יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום, וחד אמר מתגבר עליו בכל יום, וכנזכר בסוכה (בב) וקידושין (ב).

והנה למאן דאמר מתחדש, סבירא ליה שהיצר הרע מתחלק לחלקים רבים כנגד ימי האדם, ובכל יום מתחדש חלק מן היצר הרע ודבק באדם להחטיאו, ועושה פעולתו ובטל ביומו, בין אם יכול לו בין אם לא יכול לו, ולהכי נקט 'מתחדש'. ובוה מובן שפיר דברי רב לית בקא בר יומא, דסבירא ליה כמאן דאמר מתחדש, וביום השני הוא יצר הרע אחר, ואם כן אין יצר הרע שהוא בן יום אחד שלם, אלא היצר הרע הוא של אותו היום דוקא, ואינו בן יום אתמוול.

נח: 'הוא עשך ויכוננך' מלמד שברא הקדוש ברוך הוא כונניות באדם, שאם נהפך אחת מהן אינו יכול לחיות וכונניות - לשון 'זאת כנו', שברא להם בסיס לישב עליו, ואם ירדו מבסיסן שוב אין מתיישבים. תניא, היה רבי מאיר אומר 'הוא עשך ויכוננך' - כרכא דכולה ביה [- כרד שהכל בו, ועל כנסת ישראל נאמר, שכל מושליהן מהן ולא מעם אחר], ממנו כהניו, ממנו נביאיו, ממנו שריו, ממנו מלכיו, שנאמר 'ממנו פנה ממנו יתד' וגו'.

עיקר עבודת השי"ת

יהא במקום שהועמד שם מן השמים

יש לומר שייכות שני מימרות אהדי ידוע מלכותא דארעא כעין מלכותא דשמיא, שלכל ענין וענין יש ממונה בפני עצמו, כדי שיפנה לענין זה בכל כוחו וחילו, ויהא הכל בתכלית השלימות על נכון לתכלית המכוון, ועל ידי זה הנהגת המדינה על נכון והכל על מקומו יבוא בשלום. כן הוא במלכותא דשמיא להקמת הדת על תלה, נביאים להוכיח ולדרוש, כהנים לעבודה ולהוראה, שרים להנהיג העם, ועל כולם המלך המשגיח על השרים שינהגו הנהגה טובה ונכונה. והנה, אם יתאוה המלך לעסוק יומם ולילה רק בתורה, ולא ישגיח על הנהגת המדינה וללחום מלחמותיהם, והכהנים ומורי הוראה ועוסקי תורה ישגיחו על ענין המדינה, או לעסוק כל היום רק בשאר מצות, יהא הדבר מהופך שלא כסדר חלילה, וכל ההנהגה יהיה גרוע ובשגעון, ולא יתקיים ישוב המדינה כהוגן, והדת לא יועמד על תלה. רק למה שהעמידו מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, לעסוק ולהרביץ תורה ויראת שמים, ולקרב רבים לעבודת השם יתברך, בזה יעסוק בכל מחשבתו וכוחו ומאודו, כי בלי ספק רק הוא ראוי לכך, כיון שמן השמים הסכימו לכך להיותו ממונה על זה, ובלי ספק נתן לו להנהיג שכל ותבונה וכל הנצרך לזה.

וכן המלך אשר הקים השם יתברך, רק הוא ראוי להיות מלך ומושל ולנהוג הכל על צד היותר טוב, וכן הכהן בעבודתו, למה שהועמד לזה הוא מוכשר יותר, לזה יפנה בעיקר עבודתו, הגם שהוא מחויב לחזור ולעסוק בשאר מצות גם כן, מכל מקום עיקר עבודת השם יתברך שלו יהא לזה שהועמד מן השמים ולא יעבור פי מלכו של עולם, לכן לוי שעומד על הדוכן אם שיער חייב מיתה, כיון שמשנה בעבודת מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא למה שהועמד, ואין עבודתו תמה אם עוסק גם בעבודה אחרת, ודומה לזה העוסק במצוה פטור מן המצוה מטעם זה.

זה שאמר מלמד שעשה כונניות היינו הבני מעיים, שאם היפך אחד מהם אינו יכול לחיות, כיון שאינו עומד במקומו ואינו עושה פעולתו הראוי. ועל זה מביא דרש רבי מאיר 'הוא עשך ויכוננך' ממנו כהניו וממנו נביאיו ממנו מלכיו, היינו שאם היפך אחד מהם הכהן עוסק בעניני

בשפת צדיקים

עובדין קדישין מהילולא רצדיקיא במשנת רבוה"ק מבעלזא

הגה"צ רבי אלעזר טווערסקי זצ"ל אבד"ק פאלטישאן

שכ"ק מרן מהרי"ד זי"ע אמר לו פעם: "אלעזר! אני מקנא את התמודתך בתורה".

כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע עקב אחריו, ולבו שמח בקרבו בראותו כי הנער הולך וגדל, ואלקי אביו בעזרו לעלות מעלות רמות ונשגבות בתורה, פעם אחת לא יכל להתאפק מלהביע בפניו את שמחתו ושביעות רצונו, שתחת הדרכתו ופיקוחו זכה להגיע לכל זה, ואמר לו: "ראה איך התמולז מולך שנשאת כאן, ואתה מתגדל אצלנו, ולכן הגעת לאן שהגעת, ואתה הולך וגדל בלימוד וידיעת התורה בבקיאות וחריפות להפליא, אשר ודאי לא היית מגיע לכל זה באם היית מתגדל במקום אחר".

מרן מהרי"ד זי"ע אף דאג לו שיהיה יכול ללמוד בלי מפריע, ושגופו יהיה בריא וחזק, עד כדי כך שפעם כאשר למד רבינו מסכת בבא בתרא, והעמיק בלימודו בעיון רב, בישוב הרבה שעות במקום אחד, וגופו מוטה על גבי הספר, התחיל לסבול מכאבים על גבו, וגם בני מעיו נתנו את אותותם, דאג מרן שיעשו לו שלחן גבוה וספסל נמוך, כדי שלא יצטרך להתכופף על גבי הספר, והוא בעצמו טיפל בזה לרווחת החבור המתמיד.

כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע היה לפעמים לומד אתו בחברותא בספר מנחת חינוך, ופעם אחת אמר לו שאם ילמד וישנן היטב את כל הספר, וייבחן עליו לפני מרן, אז יקנה לו מרן במתנה ספר זה, ואכן כך הוה, כעבור זמן הגיע הגה"צ מפאלטישאן זצ"ל ונבחן לפני מרן מהרי"ד זי"ע על כל הספר, או אז ביק שמרן לקיים את הבטחתו, ואמר שישלח שליח לעיר לעמבערג, על מנת לקנות שם את הספר, אזי נענה הגה"צ מפאלטישאן זצ"ל: וכי כעורה זו ששנה רבינו? אין לי צורך בספר חדש, טוב לי גם הספר שהגה בו רבינו! הבין מרן שברצונו לקבל את הספר שלו עצמו, ואכן נתנה לו במתנה לקראת שמחת נישואיו, בהוסיפו לברכו: יהי רצון שתתחנך לתורה ועבודה, ותקיים ישא אשה וילמוד תורה.

שמירה מעליא

בעת שישב בבעלזא בימי בחרותו, בצל קדשו של דודו כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע, באה פעם אחת אמו מרוסלאנד לבקרו, בראותה את פאותיו שהיו מפורות ומסובכות שערך אחת בחברתה, התלוננה על כך לפני כ"ק מרן זי"ע, קרא לו מרן ואמר לו: "דריידער צוואם די פאות, אבער גיב אכטונג זאל זיך נישט מיט דרייען א קליפה", וד"ל.

מדברי תורתו

דכירנו פעם אחת הייתי אצל כק"ד הגה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע קודם תפלת מנחה, וסיפר אז מזקיני אביו הגה"ק מהרי"ד ומזקיני הגה"ק מהרי"ד זי"ע, ואח"כ פתח פיו בדברי תורה ואמר בשם קדמוני אחד, שלכך מברכים קודם תפלת שחרית הברכה על נטילת ידים, שמתחיל באות ב, ומסיים באות מ, והוא כדי להזכיר זכות אבות וזכות התורה שיש לישראל, שברכת אבות בתפלת י"ח מתחיל ג"כ באות ב' ומסיים באות מ', וכן תושב"כ מתחיל ב- ב' בראשית, ותושב"כ מתחיל ב-מ' מאימת, והוה שאנו מברכין על נטילת ידים, להזכיר קודם התפלה זכות אבות וזכות התורה, ועל ידי שיש לנו זכותים אלו יכולים אנו להתחיל ולהתפלל לפני השי"ת, עכ"ק. (פקודת אלעזר פרשת במדבר)

נולד בבעלזא, ביום כ"ט תשרי תרנ"ג, לאביו הרה"ק רבי שלמה מסקווירא זצ"ל, ולאמו הרבנית מרת פיגא ע"ה, בת הרה"ק רבי אריה ליבוש רוקח זצ"ל אבד"ק מאגורוב, בן כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע. בהיותו כשנה ומחצה נסתלק זקינו הרה"ק מסקווירא, ואביו נאלץ לעזוב את חצר בעלזא ולשוב אל בית אביו ולמשפחתו בעיר סקווירא, ומאחר ובאותם ימים נערכו פרעות בישראל שבמדינת רוסיא, והיה מסוכן להתגורר שם, הוחלט להשאירו בגאליציא אצל זקינו הרה"ק ממאגורוב, שהבטיח שהוא יחד עם אחיו כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע יפקחו על הילד, ויודאגו לחכמו, התגדל בצל קדשו של כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע, בהגיעו לפרקו נשא את בת הרה"ק רבי מאיר מאסקאוויטש זצ"ל משאץ, והיה סמוך על שולחן חותנו, לאחר מלחמת העולם הראשונה התיישב בפאלטישאן, ובשנת תש"ב עקר לבוקארעסט עקב מחלתה של רעייתו הרבנית ע"ה, שם פעל רבות ונמרצות למען הצלת רבים מבני ישראל, בחודש מנחם אב תש"ט התיישב בארה"ב, נלב"ע כ"א תמוז תשל"ו לפ"ק.

באילו ילדו

כאמור, זכה להתגדל על ברכי קדשו של כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע, עד שהיה נחשב כמו אחד מצאצאיו, והיה מקרבו בחביבות יתירה, שם עין פקחא עליו ודואג לכל צרכיו ברוחניות ובגשמיות, הוא למד יחד עם בני מרן חבורה אחת, וכן בשעה היה מרן מכנס את כל נכדיו, ומכניסם תחת כנפי טליתו בשעת ברכת הכהנים, אף הוא זכה לכך, ככל אחד מהם שאל גם הוא את ארבעה הקושיות בסדר של פסח.

תורה לשמה

לימים סיפר, כי בהיותם ילדים קטנים כאשר נהגו במנהגי ילדות, התלונן המלמד בפני כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע כי הילדים אינם רוצים ללמוד, אז נכנס אליהם מרן ויסרם במתק לשונו, וכה אמר: "הנה באים לכאן תמיד הרבה אנשים ממקומות שונים, ומה יאמרו הבריות כשיראו שבני הרבי אינם עוסקים בתורה, הלא אוי לה לאותה בושא, הנה יודע אנכי שאין לכם חשק ללמוד, אבל אני מבקש מכם שעת כל זה תלמדו, כדי שעל כל פנים האנשים הבאים לכאן יראו אתכם לומדים". וסיפר הגה"צ מפאלטישאן שדבר זה היה תמוה מאד בעיניהם, וכי נלמדו כדי לרמות אחרים, האם באופן זה מיקרי שלומדים תורה, אתמהא. אבל מיד הסביר מרן כוונת קדשו ואמר: "מצינו לחז"ל שאמרו לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה, והכוונה בזה דלפעמים יקרה שא' לומד שלא לשמה, אבל חבירו שרואה אותו לומד, והוא אינו יודע שזה לימוד שלא לשמה, מתקנא בו שעושה נחת רוח ליוצרו בלימודו, וגם הוא רוצה לעשות כמעשהו, וכשהוא לומד זה כבר לימוד לשמה, דהרי השני כוונתו רצויה לשמים, וזה הכוונה שלעולם יעסוק בתורה ובמצוות שלא לשמה, שמתוך הלימוד שלו שהוא שלא לשמה, בא חבירו לידי לימוד לשמה, וא"כ אף שלימודו בעצמו אינו במדרגה הצריכה, אבל הוא גורם שהשני שמתקנא בו לומד כראוי וכיאות". ועל כן סיים מרן: "אני מבקש מכם שתלמדו, כי האנשים

הבאים ויראו אתכם לומדים, אולי יתקנאו בכם, והם ככר ילמדו לשמה, וזכות תורתם יהיה תלוי בכם". ודפ"ח (פקודת אלעזר) תולדות, עמוד ה).

דין תלמיד חכם

בשנה שנעשה בר מצוה שנת תרס"ו, שאל הרה"ק ממאגורוב בדעת קדשו של אחיו כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע, האם נכדו הוא רבי אלעזר צריך להתענות ביום הקדוש, והשיבו שאינו צריך, כי נפסק בשו"ע הרב שהלומד כוחו נחלש וחשיב כחולה, ומאחר שאינו עוד בר מצוה, אין צריך להחמיר בתענית.

אולם כאשר קרב ובא יום הקדוש רצה בכל זאת להחמיר על עצמו והתחיל לצום, כאשר הרגישה הרבנית מרת חיה דבורה ע"ה בדבר, סיפרה זאת לבעלה כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע, והוסיפה: "הלא אצלינו אין המנהג לצום טרם מלאות י"ג שנה", הסכים עמה מרן וצוה מיד להביא עוגות עם חלב, ופקד עליו להפסיק את תעניתו ולשבור את רעבונו.

תוכחת מוסר

בהגיע ערב יום ה'בר מצוה, קרא לו מרן מהרי"ד זי"ע אל הקודש פנימה, ודיבר אליו כיסר איש את בנו, ובתוך הדברים אמר לו: "רע לך שהערב אתה נכנס לעול המצוות, ומצוה ראשונה מדאורייתא שנתקיים תהיה מצות קריאת שמע, שהיא קבלת עול מלכות שמים ועול המצוות, אחר כך תתקיים הסעודה ואבותיך הקדושים יבואו מגן עדן וישתתפו גם הם בשמחה זו, על כן עליך להשתדל שח"ו לא יתביישו עמך". היתה זאת תוכחת מגולה מאהבה מסותרת, שיצאו מלב טהוב ולב מלא אהבה וחובה, לימים סיפר שהדברים נכנסו ללבו ולא מצא מרגוע לנפשו, כאשר היה מוזעזע עד למחרת לאחר תפילת שחרית, מכח דברי מוסר אלו.

אשרי מי שגדול בתורה

בימי בחרותו המשיך בסדרי לימודיו ביתר שאת וביתר עוז, ועלה ונתעלה במעלות התורה עד אין שיעור, במיוחד הצטיין בהתמדתו הנפלאה, עד

משולחן גבוה המשך מעמוד א'

לששון ולשמחה, והנה יש כאן גם בעל ברית שגם בזה יש גילוי אליהו ונזכה בקרוב להתגלות אליהו הנביא ולבשורת הגאולה מתוך רחמים וחסדים ומתוך נחת וכל טוב.

ס"ג שב"ק
פר' פינחס שנת תשע"ו

הנה זה הזכות הוא תמיד כאשר א' מעורר את השני ליראת שמים ולכל דבר טוב מתעורר בו זכות האבות כמ"ד בא הכתוב ויחסו אחר אהרן, ומתלבש בו ניצוץ של אליהו הנביא זכור לטוב, ועי"ז מקרב את הגאולה, למבשרא גאולתא בסוף יומיא, ויעזור השי"ת שהימים האלו יתפכו

ועפ"ז יש לומר הכוונה כאן בתרג"י ואעבדיניה למלאך קיים, אצל כל אחד מישראל יתלבש בו ניצוץ של אליהו הנביא לבשר בשורות טובות תמיד, ואח"כ אומר עוד וייחי לעלמא למבשרא גאולתא בסוף יומיא, מה שאליהו הנביא יהיה מבשר הגאולה בסוף יומיא.

אליבא דהלכתא

בירור הלכה בעניני דיומא

הרב יהודה בראנסדאפער שליט"א • לונדון

אכילת קדשים ביוה"כ

קו' החלוקת יואב על מתנ' דמנחות

בפרשתו (כ"ט, א) ובעשור לחדש השביעי הזה וגו', שעיר עזים אחד חטאת וגו', והנה תנן במתנ' דמנחות (צ"ט): חל יום כיפורים להיות בשבת, החלות [של לחם הפנים] מתחלוקת לערב, חל [יוה"כ] להיות בערב שבת, שעיר של יום הכפורים נאכל לערב, והבבליים אוכלין אותו כשהוא חי, מפני שדעתן יפה. ופירש"י השעיר - של מוסף שהוא חטאת והוא שעיר הנעשה בחוץ ונאכל לכהנים נאכל לערב בלילי שבתות אף על פי שאין יכולין לבשלו בשבת. הבבליים - כהנים אוכלין אותו חי כשחל יום הכפורים בערב שבת.

והנה נודע קו' הג' בעל החלוקת יואב ז"ל בקו' קבא דקשייתא (והוא הקונטרס הנפלאה שרבות נו"נ בו הלומדים בת"ק קו' על סו' הש"ס, קוש"י צ') דהקשה, דהנה קיי"ל (בבבחים ל"ג) דעשה דוחה לא תעשה שאין בו כרת. והנה טמא הנכנס למקדש רק במקצת גופו אינו חייב כרת אלא מלקות בלבד, ובאופן זה אמרינן עשה דוחה לא תעשה, ואמרינן דעשה דהבאת קרבן פסח דוחה האיסור לאו של ביאה במקצת. ואף דביאה במקצת היא חלק מביאה גמורה שהיא באיסור כרת. נמצינו למדים, דאף בחצי שיעור דאיסור כרת אמרינן עשה דוחה לא תעשה. ואם כן קשה, מדוע לא אכלו הכהנים את השעיר החיצון ביום הכיפורים, אלא רק בלילה שלאחריו. הא מצות אכילת קדשים שיעורה בכזית, שהוא רק חצי שיעור לגבי איסור אכילה ביום הכיפורים שהוא בככותבת, ונימא דעשה דאכילת קדשים דוחה לא תעשה דיום הכיפורים, ויאכלו כזית חי מן הקרבן ביום הכיפורים.

וביותר קשה, דהלא במקום דאיכא אפשרות אכילה מעכבת האכילה את הכפרה (כ"כ התוס' בפסחים נ"ט: ד"ה יכול), ונמצא דעד שלא יאכלו את הקרבן לא תהיה כפרה, ובודאי עדיף שתהיה הכפרה ביוה"כ עצמו, ומחוייבים להשתדל שיהיה כן. ומדוע שלא יאכלו עכ"פ כזית ביום הכיפורים עצמו, לקיים מצות אכילת קדשים ביום, ובפרט להסוברים דעיקר מצות אכילת קדשים היא לאכול ביום וזכו דוקא. והאריכו האחרונים הרבה בקושי"י זו (ע"י בקבא דקשייתא הנצאות הג"ר ד"א ממלבוים שליט"א שהאר"ך להביא דבריהם) ונציין לכמה מהם בתוספת ביאור כיד ד' הטובה עלינו.

ת"י המהרש"ם דיש חשש אטו כזית שני

המהרש"ם (בשו"ת מהרש"ם ח"ו סי' א"ג) נשאל ע"ז ח"ל: ומה שהקשה בהא דמנחות צ"ט דשעיר של יו"כ נאכל לערב, והקשה דנימא דאתי עשה דאכילת קדשים ולידחי ל"ת דיו"כ, דכזית הוא כחצי שיעור לגבי יו"כ וליכא אלא איסור בלא כרת עד ככותבת, ואף דאפשר לקיים העשה לערב הוי מבואר ברשב"א שבת כ"ד דבכה"ג דא"א לקיים היום לא הוי בכלל אפשר לקיים שניהם.

א"כ כשחל יוה"כ"פ בשבת יהיה מחוייבים לאכול כזית פת ביוה"כ"פ דהא שיעור אכילת יוה"כ"פ הוא בככותבת שהוא גדול מכזית, וזה פלא.

וכתב הצ"צ ע"ז: נראה דאפי' אם ה' ביוה"כ"פ רק ל"ת גרידא לא שייך כלל לומר שמצות אכילת שבת ידחה בפחות מכשיעור דכיון דבהדיא אמרה תורה תענו את נפשותיכם ביוה"כ"פ והיינו אף כשחל להיות בשבת, א"כ ביטלה התורה מצות אכילת שבת ועונג שבת. כשחל בו יוה"כ"פ, שהרי המצוה להתענות הוא הפך העונג מאכילה ושתייה. וסתם אכילה דשבת הוא כמה ביצים המוכח מעומר לגולגולת דמן, שע"ז נאמר אכלוהו היום כו', וביוה"כ"פ שחל להיות בשבת צוה הקדוש ברוך הוא דוקא להתענות, א"כ אין שום מצוה מה"ת אף על אכילת כזית לבד בשבת דיוה"כ"פ, דאין חיוב לאכול כזית אף להרמב"ם אלא בשאר שבת שהמצוה לאכול בו ולקדש על היין, משא"כ בשבת דיוה"כ"פ שהמצוה להתענות א"כ אין שום מצוה ח"ו אף באכילת כזית לבד, וא"כ אין כאן שום מצוה שתדחה אף חצי שיעור לר"ל, מאחר שבשבת דיוה"כ"פ בטל מ"ע זו והמ"ע הוא להפך לענות נפש, ולא שייך לומר שמ"ע ידחה ל"ת אלא כגון מילה בצרעת וכן סדין בציצית, שהמ"ע בתוקפה, רק שיש ל"ת כנגד, אבל לא שייך לומר שהל"ת שכנגדה ביטלה לגמרי המ"ע, דהא אינו מבואר בפירוש בתורה, שכשיש צרעת א"צ לומר וכן בסדין בציצית לא ביארה התורה שבסדין לא יטילו ציצית, ע"כ המ"ע והל"ת הם שני ענינים ושייך לומר שהמ"ע שהיא בתוקפה בטל הל"ת.

משא"כ הכא ביוה"כ"פ שחל להיות בשבת בא הציווי בפירוש להתענות וא"כ ביטלה התורה לגמרי המ"ע דאכילת שבת כשחל בו יוה"כ"פ לכן ליכא שום מצוה גם באכילת כזית לבד, אף שאין בו איסור מן התורה לריש לקיש. והאוכל כזית אין מקיים שום מ"ע ח"ו דאכילת שבת, כיון בשבת שחל בו יוה"כ"פ נתבטל לגמרי מ"ע זו דעונג שבת, וא"כ האוכל כזית אינו רק עובר עבירה גם לר"ל בלי שום עשיית מצוה כלל וכלל, והנה גבי שבת לענין סכ"נ יש דעות אם דחיה הוא שבת או הותרה, אבל הכא ענין מצות אכילת שבת כשחל בו יוה"כ"פ מלבד שהותרה לגמרי לבטל מ"ע זו עוד בא הציווי לעשות ההפך להתענות, א"כ לא נשאר שום ריח מצוה דאכילת כזית בשבת שחל בו יוה"כ"פ כ"א בשוה ליוה"כ"פ שחל באחד מימי החול. עכ"ד. ולפי"ז כתבו האחרונים שיש ליישב קו' החלקי הנ"ל, שהרי כשהתורה ציותה לצום ביום הכיפורים, אף קרבנות יוה"כ בכלל וע"ז כתבה התורה שאסור לאכול, ובהכרח שביטלה בזה מצוות אכילת הקרבנות ביוה"כ.

שמא ישבע בכזית

ובס' קבא דתירוצא להג"ר נתן געשטעטנר ז"ל (ס' התירוצים על קו' קבא דקשייתא הנ"ל) כתב ח"ל: הקשה הגאון ז"ל בהא דמנחות (צ"ט): חל להיות יוה"כ"פ בערב שבת שעיר של יו"כ נאכל לערב והבבליים אוכלין אותו כשהוא חי, וקשה דאמאי לא אכלו אותו ביו"כ"פ עצמו דכיון דמצוות אכילת קדשים בכזית ויום הכפורים שיעורו בככותבת ובחצי שיעור ליכא כרת ונימא עשה דאכילת קדשים דוחה לא תעשה דיו"כ עכ"ק.

וכתב: ונראה ליישב למאי דמשמע בתוס' ישנים יומא (ל"ט) ד"ה שמגיעו כפול, דאכילה ששבעין ממנה הוי אכילה אף כשאין בה כזית עיי"ש, ועיין בשו"ת חת"ס (או"ח סי' מ"ט) שלמד מתו"י הנ"ל דכל אכילה שאדם שבע מאותה האכילה ע"י שמתברך במעיו המשך בעמוד ח'.

ח"ל הרשב"א שם (כ"ד: ד"ה ואיכא), גבי הא דתני דאין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט דאין עשה דשריפת קדשים דוחה לא תעשה ועשה דיו"ט: ואיכא דקשיא ליה ותיהו נמי שריפת קדשים עשה ויום טוב לא תעשה גרידא אכתי היכי הו' דחי האי עשה ללא תעשה, והא אפשר להמתין למחר ולקיים עשה, כדריש לקיש (שבת קל"ג) דאמר כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים את שניהם מוטב ואם לאו יבא עשה וידחה את לא תעשה, ותיריך הרמב"ן ז"ל דלא אמר ריש לקיש הכי אלא היכא דאפשר לקיים את שניהם בלא דחיית העשה כגון ההיא דיבמות דאמרינן בפרק כיצד (ט) גבי אלמנה לכהן גדול באלמנה מן האירוסין דיש לאו דאלמנה לא יקח, ויש מצוות עשה דיבום, כדריש לקיש דאמר ריש לקיש כל מקום כו' וכיון דאפשר בחליצה דמקיים עשה ולא תעשה, וכגון ההיא דאמרינן במנחות בפרק התכלת (מ) גבי סדין בציצית שאפשר לעשות לו לבן ממינו ולא עבדינן צמה וכן כל כיוצא באלו, אבל היכא דלא אפשר לקיים עשה היום אלא בדחיית לא תעשה אי אפשר לקיים את שניהם מיקרי שהרי אי אפשר לקיימן עכשיו.

וממשיך המהרש"ם: ולכאורה ה' נ"ל דהכא דיקיים בזה מצות אכילת קדשים מגו דחשיב אכילה למצוות עשה הוי נמי אכילה ליו"כ, אבל בכריתות י"ד מוכח דאף דלגבי איסורי חלב ופיגול וכדומה מוחשב אכילה מ"מ משום יו"כ אינו חייב אלא בככותבת, (ובכלל צ"ע דהא האיסור באכילת יוה"כ הוא מדק עינו ורק באוכל דמיתב דעת' ואין שייך דן אחשבי), וה' נ"ל עוד דגבי איסור ח"ש דאסור משום דחזי לאצטרופי לכשיעור גם בדאיכא עשה אסור כיון דבשיעור שלם איכא כרת ולא אתי עשה דחזי לל"ת שיש בה כרת א"כ גם בח"ש אסור דמ"מ חזי לאצטרופי וכשיצטרף הרי יהי' אסור. והוסיפו האחרונים, דלא דמי לביאה במקצת דהו"ל איסור בפני עצמה ואין זה כחלק מביאת כולו. אמנם המהרש"ם דחה ראי' זו. ולכן מסיק דנראה דלפמ"ש התוס' בקידושין (ל"ח. ד"ה אקבב) דגזרו כזית א' אטו כזית ב' ה"נ בזה, ומוסיף המהרש"ם: דמטעם זה מיושב גם מה שהקשה השואל דביו"כ שחל בשבת יאכלו כזית לצורך סעודת שבת [לדעת הרמב"ם בפ"א מהל' שבועות ה"ו, דחייבים מה"ת לאכול כזית בשבת] דליכא כרת ויקיים מ"ע דאכילת שבת ולפמ"ש ניוחא, דגזרינן אטו כזית שני.

ידחה מצוות אכילת שבת את יוה"כ

בשו"ת צמח צדק (להרה"ק מליובאוויטש זצ"ל, או"ח סי' ל"ו) דן בשאלה כעין זו ונצטט דבריו הק' והת' השייך לענינינו: מה שהקשה כבודו לפמ"ש בתשו' הרשב"א סי' תרי"ד דהרמב"ם פ"א מה' שבועות ה"ו ס"ל דמן התורה מחוייבים בשבת לאכול כזית פת כמו בלילה ראשונה דפסח. א"כ לריש לקיש דס"ל חצי שיעור מותר מן התורה

על אלה שבחו אהובים

אל מול פני האי גברא רבא ויקירא, נשגד מלוא כסא דברכתא בחזותא, זמירות נעימים ושירים נערוג לשוננו שיר ושבח וקול זמרה, ושפתותינו צהלה ורינה, מעומקא דליבא נאחל ברכותינו לאח ידי ורע יערוף כמטר לקחו כראש חבורה לצעירי צאן קדשים, ומחדיר בהם אהבת תורה ויראת שמים אין קץ קהילתנו הק' וצרכיה נושא על כתפיו, ובמשך כל ימות השנה דואג לכל יחסר המוגז בר"ג עד בלי די יושב באהלי תורה ונושא ונותן במלחמתה, מלא גדוש ובקי בכל מכמניה, ובאצרותיה הגוה יומם וליל

ה"ה איש תבונות רב פעולות ונעים הליכות

הרה"ג מוהר"ר אליקים געציל ענגלענדער שליט"א

נולד בשיבת"ק וראש לראשי החבורות דחבורי אנ"ש

לעת משום דודים בנישואי בתו שתח' למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

עב"ג החתן שלשלת היוחסין כליל המעלות פרי עץ חיים נ"ו

ועמו בברכתו ברא כרעא דאבוה

גומל חסדים טובים, מאיר פנים לכל אהז, כרכא דכוליה ביה

ה"ה הגה"ח מוהר"ר פינחס נפתלי שליט"א

הברכה אחת הוא לעטרת המשפחה

הגאון החסיד המפורסם שמו מפאריס רדצו"ח הטפסר הגדול

מוהר"ר רבי אלי שליט"א

די חברתנו תומך בכל נפשו ומאודו, ובכל עת נשאו על לוח לבו

...

שא ברכה, בהוקרה והערכה:

הרחמן ממכון שבתו ישפיע בעדכם, שיהא הזיווג עולה יפ"ה לאורך ימים ושנים טובות ואך טוב וחסד ירדפכם כל חייכם, נחת והרחבת הדעת וכל טוב שלובות בברכותינו גשמיית ורוחניות כל יחסר המוגז יהיו חלקכם, ותרונו נחת מכל יוצאי חלצכם בפאר והדר יה' ה' אלקינו עמכם בכל מעשי ידכם, עדי ישמע קול שופרו של מלך המשיח ברמה

המברכים מעומקא דליבא

הנהלת החברה

המצוה על הקדשים שיאבל

ועוד נראה לת' על פי היסוד שהובא בכמה אחרונים (עי' צל"ח ריש פסחים, ושו"ת בית הלוי ח"א סי' ב', ומנח"ח מצוה קל"ד, ועוד. שבקדשים אין מצות אכילה על האדם, אלא המצוה היא שהקדשים יהי' נאכלין, ולפי"ז מבואר אמאי אין לומר כאן עשה דוחה לא תעשה, דאי אפשר לומר שיאכל רק כזית מהבשה, דאין זה המצוה, דהמצוה היא על הקדשים שיאכל, והנה אף שנשאר יותר מכזית וכדומה, עדיין חייב לאכול הכל, שהרי המצוה היא שיאכל הקרבן, ובאכילה הקרבן ודאי שיש בו כרת, דהרי יש כאן ככותבת שיכול לאתובי דעתיה, ואין עשה דוחה לאו שיש בו כרת, ודו"ק.

חברת "הוגי תורה-ישר באהליך" דקהל חסידי מכונבוקא בעלזא
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברוב כבוד ויקר מגישים אנו ברכת מזל טוב נלבנה
להרה"ג מגיד שיעור בשפה ברורה

מוה"ר ר' בעריש רייצער שליט"א

מגיד שיעור "הוגי תורה"

בבית מדרשינו במאנסי

לרגל שמחת אירוסים הבת שתח'י

במז"ט ובשעתו"מ

עב"ג ההתן נ"ו

יתברכו ממעון הברכות בכל מילי דמיטב,

שהחתונה תה' בשעה טובה ומוצלחת

ושירונה רוב תענוג ונחת דקדושה

מהם ומכל יו"ח מתוך הרחבת הדעת

הנהלת "הוגי תורה" משתתפי השיעור

נדבת

הרה"ח ר' נפתלי גליק הי"ו

לונדון

לרגל היכנס בנו הבה"ח ישכר גד הי"ו

לעול התורה והמצוות

יה"ד שיעלה מעלה מעלה על במתי התורה היראה והחסידות
וירווה ממנו ומכל יו"ח תענוג ונחת דקדושה

חברה אגודים בשך קבון ישי' מכונבוקא בעלזא

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יום זה לישראל אורה ושמחה ליהודים
חדו השתא בהאי שעתא בשירה וריקודים
יום אשר עלה ונתעלה מעל כל ברואים ועומדים
איש אשר רוח בו, שומרי וזוכרי המה מעידיים
לב העם הנושא משאו על שכמו, לרבים ולחידים
חריף ובקיא טובא, סיני ועוקר הריס, כולו מחסדים
ירוס ונשא כבודו ותפארתו בקולות ובלפידים
יעלה ויבוא ברכותינו הנלבבות באהבה אגודים
סרקב הלב בכל רמ"ח איברים ושס"ה גידים

זה מעלת כבוד שם תפארתו מורעו הרב הגאון החסיד

יחיאל חיים ליברמן שליט"א

ר"מ ומנהל רוחני דשיבתנו הק'

בעמ"ס מים חיים על מקוואות, וספ"ק מאור עינים המבואר

לרגל התעשרו במזר עטרת תפארת

כתר הרצות

בבית המדרש היכל התורה "אור חיים"

בתוככי ירושלים - עיר הקודש והמקדש

יהי ה' אלוקינו עמו כאשר היה עם אבותינו, אל יעזבוה ואל
ישעוה, למען יאריך ימים על ממלכתו בקרב ישראל שלא יצא
מכשול מתחת ידו, ויזכה להנהיג את עדתו ביד רמה, מתוך
סייעתא דשמיא ומתוך ישוב הדעת ומנוחת הנפש, שיתרום
קרנו למעלה על גפי מרומי קרת, יתנשא על כל ויצא טבעו
בעולם לשם ולתהילה, לאורך ימים ושנים טובות, מתוך רוב
אושר ועושר וכבוד

המברכים בהעריה

חבר קבול' אגודים בעלזא

עם אגוד מטרופס

ה'תש"ל

בית חברה

אגודים